

Sygn. akt **III Ca 672/18**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Marcin Rak

po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2019 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w T. G.

z 4 stycznia 2018 roku, sygn. akt I C 1404/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanej 900 zł (dziewięćset złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.**

SSO Marcin Rak

Sygn. akt **III Ca 672/18**

UZASADNIENIE

Pozwem z 7 lipca 2017 roku powód domagał się ponownej waloryzacji umowy ubezpieczenia renty odroczonej z 1.800 zł miesięcznie do kwoty 2.325 zł miesięcznie, to jest po 525 zł od wniesienia pozwu, nadto domagał się skapitalizowanej należności za okres od stycznia do maja 2017 roku w wysokości 2.625 zł. Powoływał się na wzrost wynagrodzeń i zjawiska inflacyjne jako podstawę waloryzacji.

Sąd Rejonowy oddalił to powództwo ustalając, że strony zawarły 14 maja 1979 roku umowę ubezpieczenia renty odroczonej, a należne powodowi od pozwanej świadczenie z tej umowy zwaloryzowane zostało zwaloryzowane, na podstawie art. 358¹§3 k.p.c., wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 20 czerwca 2012 roku, sygn. akt III Ca 362/18 do ostatecznej kwoty po 1.800 zł miesięcznie. Sąd Rejonowy ustalił też, że wskaźnik inflacji w 2012 roku wyniósł 103,7, w 2013 r. - 100,9, w 2014 r. - 100, w 2015 r. - 99,1, w 2016 r., 99,4. Oceniał, że ponowna waloryzacja świadczenia pieniężnego jest dopuszczalna w sytuacji ponownej istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza. Uznał, że zmiana siły nabywczej pieniądza powinna nastąpić w oparciu o wskaźnik inflacji. W warunkach rozwijającej się gospodarki wzrost gospodarczy połączony jest bowiem z wzrostem wynagrodzeń, co nie oznacza zmiany siły nabywczej pieniądza. Jako,

że od poprzedniego orzeczenia waloryzacyjnego, to jest od 2012 roku do 2016 roku inflacja wyniosła jedynie 3,1% uznał, że nie zostały spełnione przesłanki waloryzacji o jakich mowa w art. 358¹§3 k.c.

Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach obciążających powoda powołał art. 98 k.p.c.

Powód kwestionując to orzeczenie zarzucał naruszenie:

- art. 358¹§3 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zmiana siły nabywczej pieniądza powinna nastąpić wyłącznie w oparciu o wskaźnik inflacji,

- art. 233 k.p.c. poprzez niezgodne z regułami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego ustalenie faktyczne, że nie nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza uzasadniająca ponowną waloryzację renty.

Formułując te zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa w całości, względnie uchylenia tego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarżący formułując przy użyciu przytoczonych w apelacji argumentów zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. zdaje się nie dostrzegać tego, że wskazana norma dotyczy ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia, nie zaś konsekwencji prawnych płynących z tych faktów. Uznać zatem należało, że skarżący pomimo formalnego postanowienia zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. nie podważył prawidłowości ustaleń Sądu Rejonowego. Podkreślenia wymaga bowiem, że w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia apelujący nie wskazuje aby jakikolwiek fakt istotny dla rozstrzygnięcia został wadliwie ustalony. W istocie zarzucane w apelacji pod pozorem naruszenia art. 233§1 k.p.c. domniemane błędy nie stanowiły błędów w ustaleniach faktycznych, a odnosiły się do oceny prawnej stanu faktycznego, to jest oceny, czy w świetle tych ustaleń uzasadnionym jest twierdzenie o istotnej zmianie siły nabywczej pieniądza określonej w art. 358¹§3 k.c..

W tym aspekcie wyjaśnienia wymaga, że zgodnie z art. 358¹§3 k.c., istotna zmiana siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania jest tylko jedną z przesłanek uzasadniających sądową zmianę wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego. Jest to przesłanka konieczna, ale nie przesądzająca o uwzględnieniu powództwa wywodzonego z przedmiotowej normy prawnej. Zgodnie z art. 358¹§3 k.c. sąd po stwierdzeniu istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania może, lecz nie musi dokonać waloryzacji. Decyzja sądu w tym przedmiocie zależna jest od wyników rozważenia interesów stron oraz zasad współżycia społecznego. Ocena wszystkich przesłanek waloryzacji w kontekście okoliczności konkretnej sprawy pozostawiona jest sędziowskiemu uznaniu. Co też istotne, przy dokonywaniu waloryzacji świadczenia ubezpieczeniowego na podstawie art. 358¹ § 3 k.c. sąd musi wyważyć interesy stron w granicach zasługujących na ochronę przy utrzymaniu właściwego stosunku między nimi. Słuszny interes może i powinien być uwzględniony, ale tylko do granic kolizji z interesem drugiej strony. Jednocześnie należy pamiętać, że ingerencja sądu powinna następować w minimalnym zakresie, gdyż waloryzacja sądowa stanowi wyjątek od zasady dotrzymania umów i nie może prowadzić do podważenia całego systemu umownego oraz likwidacji stabilności umów (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 sierpnia 2017 roku., I ACa 220/17, Lex nr 2379775 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 18 czerwca 2018 roku, I ACa 643/17, Lex nr 2547097).

Co się natomiast tyczy siły nabywczej pieniądza, to jest ona kategorią ekonomiczną, która określa ile dóbr i usług można nabyć za jednostkę pieniądza. Siła nabywcza zmienia się pod wpływem zmiany cen w gospodarce. Jeżeli w gospodarce nie zmieniają się dochody ludności i występuje wzrost cen (inflacja), to siła nabywcza pieniądza zmniejsza się. Jeżeli występuje spadek cen (deflacja) - siła nabywcza zwiększa się. Sam wzrost wynagrodzeń i emerytur, bez zjawisk inflacyjnych nie świadczy o zmianie siły nabywczej pieniądza. Jest on wyłącznie wyznacznikiem bogacenia się społeczeństwa. Istotność zmiany siły nabywczej pieniądza odnosi się do skali zmian. Nie musi to być zmiana nagła,

gwałtowna ale jednocześnie nie może mieścić się w granicach ryzyka, które powinno być brane pod uwagę, przez każdą ze stron stosunku zobowiązaniowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 roku, I CSK 586/14, Lex 1790943 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 28 września 2016 roku, I ACa 332/16, LEX nr 2162967).

W kontekście tych założeń trafnie uznał Sąd Rejonowy, że nie zachodziły podstawy do dokonania waloryzacji świadczenia zwaloryzowanego ostatnio w 2012 roku. Od tego czasu nie doszło bowiem do istotnego spadku siły nabywczej pieniądza, charakteryzującego się istotnym wzrostem cen towarów i usług konsumpcyjnych, a także spadkiem realnej wartości złotego w stosunku do walut wymienialnych. Nie wymaga szerszego uzasadnienia, powszechnie znana okoliczność, że od 2012 r. zjawisko inflacji w Polsce występuje w małym rozmiarze. Sama natomiast okoliczność, że wzrosło w tym okresie przeciętne wynagrodzenie miesięcznego nie uzasadnia dokonania powtórnej waloryzacji na podstawie art. 358¹§3 k.c., bowiem wzrost wynagrodzeń nie ma istotnego wpływu na radykalnie niekorzystną zamianę wartości pieniądza.

Powołane orzecznictwo wyjaśnia, że o tym, czy istnieją podstawy do kształtującej ingerencji sądu decydować powinny okoliczności związane z charakterem zobowiązania. W sytuacji, gdy świadczenie rentowe (a takiego dotyczy postępowanie) ze swej istoty ma na celu zapewnienie ubezpieczonemu podstawowych środków utrzymania, a ceny dóbr związanych z utrzymaniem nie ulegały w ostatnim czasie wzrostowi wykraczającemu poza granice ryzyka kontraktowego, które było już przedmiotem oceny w ramach poprzedniej waloryzacji, nie można zgodzić się z twierdzeniem o istnieniu podstaw do dokonania kolejnej waloryzacji.

Okoliczność, że poziom wzrostu wynagrodzeń czy emerytur, bywa powszechnie używany jako klauzula waloryzacyjna, nie oznacza jeszcze, że sam wzrost tych świadczeń przesądza o istnieniu podstaw do dokonania waloryzacji. Poszukiwanie klauzuli waloryzacyjnej ma bowiem charakter wtórny i możliwe jest dopiero po ustaleniu istnienia samej zasady (podstawy) dokonania waloryzacji. To zaś ustalenie następuje w oparciu o poziom wzrostu cen i charakter waloryzowanego świadczenia, przy uwzględnieniu interesów stron, zasady stabilności umów i wyjątkowości sądowej ingerencji w ich warunki.

Wszystkie te okoliczności czyniły zaskarżone orzeczenie prawidłowym, a apelację bezzasadną i podlegającą oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Zasądzona od powoda na rzecz pozwanej należność obejmowała wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości stawki minimalnej, odpowiedniej do wartości przedmiotu zaskarżenia, ustalonej na podstawie na podstawie §2 ust 4 w zw. z §10 ust 1 pt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), w aktualnym brzmieniu.

SSO Marcin Rak